

**КУЛЬТУРА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
В ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

Льченко О. А.

ВСТУП

В епоху сучасних технічних потенцій інформація, зокрема наукова й навчальна, стала доступнішою, значно спростилися процес використання й розповсюдження продуктів освітньої практики. Роботу в бібліотеці впевнено замінила пошукова діяльність в Інтернеті завдяки його оперативності й відсутності кордонів обслуговування. Виховання етичних принципів в учасників освітнього процесу – важливе завдання закладу вищої освіти (*далі* – ЗВО), яке стало вагомим компонентом репутаційного іміджу відповідної установи, його випускників і професорсько-викладацького складу. Академічна доброчесність як комплекс етичних вимог до викладачів і студентів має стати принциповим чинником, який не дасть змогу толерувати факти порушення порядності в освітньому просторі.

Поняття «академічна доброчесність» тлумачиться в статті 42 Закону України «Про освіту»¹, де також обґрунтовано правила дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками й здобувачами вищої освіти; наведено види порушень академічної доброчесності; описано відповідальність за порушення академічної доброчесності; представлено порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності. Розширений глосарій термінів та понять статті 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.) представлено в листі від 23 жовтня 2018 р. «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої

¹ Закон України «Про освіту». Стаття 42. «Академічна доброчесність» (редакція від 21.11.2021). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2145-19#n613>

освіти»². Компетентності студентів і викладачів, прийоми навчання студентів, мотиваційна робота з викладацьким колективом, санкції за порушення академічної доброчесності, інструменти підвищення ефективності кодексу академічної етики, вимоги до письмових робіт – усе це описано в «Методичних рекомендаціях для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності»³.

В останніх наукових розвідках дослідники аналізують основні проблеми, пов'язані з академічною доброчесністю, з якими стикаються учасники освітньо-наукового процесу ЗВО: виявляють факти й визначають причини порушень⁴; визначають роль наукової етики в розвитку успішної кар'єри науковця; вивчають національні й міжнародні нормативно-правові засади для ствердження академічної доброчесності в науковому середовищі⁵; розглядають законодавчі зміни, спрямовані на становлення академічної доброчесності у ЗВО України⁶; характеризують успішні європейські практики боротьби з порушеннями академічної доброчесності та запобігання їм; описують заходи, які проводить міжнародна українська академічна

² Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти (лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>

³ Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>

⁴ Ільченко О. А. Академічна доброчесність в освітньо-науковому просторі вищої школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр.* / [редкол.: А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2022. Вип. 81. С. 188–192. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.81.35>. URL : <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/81/35.pdf>; Ільченко О. А. Академічна доброчесність в освітньому просторі здобувачів вищої освіти. *Актуальні питання сучасних педагогічних та психологічних наук : Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (18–19 лютого 2022 р., м. Одеса)*. Одеса : ГО «Південна фундація педагогіки», 2022. С. 62–65.

⁵ Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с. URL : http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/monografii/Monografiya_young_scientist.pdf

⁶ Зінченко В. Академічна доброчесність як основа сучасного процесу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 31, том 3, 2020. С. 198–205. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/31.214118>. URL : http://www.aphn-journal.in.ua/archive/31_2020/part_3/33.pdf; Ільницька О. М., Ярмошук І. Р., Попович З. Б., Кінаш Г. О. Імплементация академічної доброчесності на кафедрі стоматології післядипломної освіти ІФНМУ. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр.* / [редкол.: А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2022. Вип. 82. С. 184–189. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.82.33>. URL : <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/82/33.pdf>

спільнота для вирішення цієї проблеми⁷; досліджують теоретико-методологічні засади антиплагіатної експертизи⁸ і т. д.

Мета цієї розвідки передбачає опис інституційного забезпечення академічної доброчесності; визначення причин і намічання профілактичних заходів щодо гіпотетичних випадків порушення академічної доброчесності з боку учасників освітнього процесу; розробку педагогічних інновацій, спрямованих на ствердження й підтримку засад академічної доброчесності в ЗВО.

1. Законодавче контролювання порушень академічної доброчесності та ствердження її засад в українських ЗВО

Увага до проблематики академічної доброчесності виникла в Україні, з одного боку, з декларованого бажання долучитись до світових і європейських стандартів, а з іншого, – внаслідок публічного викриття численних прикладів академічної недоброчесності, зокрема випадків академічного плагіату⁹.

У зв'язку з прийняттям Україною курсу на ЄС у державі було розпочато процес реформування різних галузей життя. Із вересня 2017 р. набула чинності Угода про асоціацію між Європейським Союзом та Україною, тобто почалося законодавче контролювання порушень академічної доброчесності. Реформування не оминуло й систему освіти та науки в Україні¹⁰.

Фундаментальні принципи Великої Хартії Університетів, керівні засади IAU-MCO (International Association of Universities and the Magna Charta Observatory) щодо інституційного етичного кодексу

⁷ Зінченко В. Академічна доброчесність як основа сучасного процесу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 31, том 3, 2020. С. 198–205. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/31.214118>. URL : http://www.aphn-journal.in.ua/archive/31_2020/part_3/33.pdf

⁸ Вергун А. Р., Ягело С. П. Антиплагіатна експертиза: програмне забезпечення, заходи та імплементація принципів академічної доброчесності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя : КПУ, 2021. Вип. 76. С. 89–94. Т. 1. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-1.16>. URL : http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/76/part_1/18.pdf

⁹ Ляницька О. М., Ярмошук І. Р., Попович З. Б., Кінаш І. О. Імплементація академічної доброчесності на кафедрі стоматології післядипломної освіти ІФНМУ. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол. : А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]*. Запоріжжя : КПУ, 2022. Вип. 82. С. 185. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.82.33>. URL : <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/82/33.pdf>

¹⁰ Там само.

вищої освіти, Європейська хартія дослідників, Берлінська декларація про відкритий доступ до знань у науці та гуманітарній сфері, Бухарестська декларація етичних цінностей та принципів вищої освіти у Європі імplementовані в Етичний кодекс ученого України, на загальних зборах відділень Національної академії наук України в квітні 2009 р.¹¹.

Концептуальні й правові засади академічної доброчесності знайшли своє відображення в Національній доктрині розвитку освіти (2002), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013), Законі України «Про авторське право і суміжні права» (2015)¹².

Поняття «академічна доброчесність» посіло чільне місце у статті 42 Закону України «Про освіту», прийнятого Верховною Радою України 5 вересня 2017 р. Тож академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів, визначених Законом України «Про освіту», «Про вищу освіту» та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання й провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та / або наукових досягнень¹³.

Серед основних видів порушення академічної доброчесності визначено:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження, та / або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення їх авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі чи наукових дослідженнях;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

¹¹ Там само.

¹² Там само.

¹³ Закон України «Про освіту». Стаття 42. «Академічна доброчесність» (редакція від 21.11.2021). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2145-19#n613>; Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти (лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>; Закон України «Про вищу освіту» (редакція від 01.01.2022). URL : <http://surl.li/bkxeu>

– списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

– обман – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої, наукової діяльності чи організації освітнього процесу;

– хабарництво – надання / отримання учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання / отримання коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

– необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти¹⁴.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

– посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право й суміжні права;

– надання достовірної інформації про методики й результати досліджень, джерела використаної інформації та власну науково-педагогічну діяльність;

– контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;

– об'єктивне оцінювання результатів навчання¹⁵.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

– посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

¹⁴ Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти (лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>

¹⁵ Закон України «Про освіту». Стаття 42. «Академічна доброчесність» (редакція від 21.11.2021). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2145-19#п613>; Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти (лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної, наукової діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації¹⁶.

На початку 2016 року Американські ради з міжнародної освіти спільно з Міністерством освіти і науки України та за підтримки Посольства Сполучених Штатів розпочали Проєкт Сприяння академічній доброчесності в Україні – Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project (SAIUP), який охопив 10 українських університетів із різних регіонів. Мета Проєкту – донести до університетської спільноти значення академічної доброчесності й наслідки недотримання її постулатів. Ця ініціатива спрямована на системні зміни в українській вищій освіті: підвищення якості, створення умов для реалізації обдарованих студентів, покращення іміджу українських ЗВО¹⁷.

Із 1 вересня 2020 року до 30 липня 2022 року в Україні реалізовувався проєкт «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative) – Academic IQ, який запроваджувався Американськими Радами з міжнародної освіти у співпраці із Міністерством освіти і науки України й Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за підтримки Посольства США в Україні¹⁸.

Команда Проєкту об'єднала міжнародних і національних експертів у царині академічної доброчесності та якості освіти, викладачів, науковців та управлінців проєктами з розвитку з досвідом консультування ЗВО щодо покращення якості освіти та розвитку корпоративної етики. Упродовж періоду 2020–2022 років команда Проєкту надавала допомогу відібраним університетам, їхнім академічним структурним підрозділам (факультетам / інститутам) у розбудові інфраструктури забезпечення якості освіти та академічної доброчесності¹⁹.

Отже, ЗВО України мають кодекси (декларації) доброчесності. Основи дотримання академічної доброчесності ЗВО маніфестували в

¹⁶ Там само.

¹⁷ Ільницька О. М., Ярмошук І. Р., Попович З. Б., Кінаш І. О. Імплементация академічної доброчесності на кафедрі стоматології післядипломної освіти ІФНМУ. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр.* / [редкол. : А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2022. Вип. 82. С. 186. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.82.33>. URL : <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/82/33.pdf>

¹⁸ Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти Academic IQ. URL : <https://naqa.gov.ua/2020>

¹⁹ Про Проєкт – Saiup. URL : <http://www.saiup.org.ua/pro-proekt>

кодексах етики. Правила академічно доброчесної поведінки своєчасно ввійшли в методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти²⁰, навчально-методичні посібники²¹, програми й силабуси навчальних дисциплін, інтегрувалися у вимоги до завдань і критерії їхнього оцінювання тощо.

2. Причини та профілактика порушень засад академічної доброчесності з боку учасників освітнього процесу

Стійкою перепоною до розвитку навичок достойного академічного письма в Україні є традиція неякісних, несумісних із кращим світовим досвідом і вимогами практик академічного письма. Тиск цих традицій суттєво загальмовує популяризацію кращих практик академічного письма в Україні і серед дослідників / викладачів, і серед здобувачів вищої освіти. Викладачі почасти навчають студентів тих самих навичок виконання письмових робіт, якими володіють самі. Окремі курси академічного письма для здобувачів вищої освіти й аспірантів тільки набувають стійких традицій у всіх ЗВО України²².

У процесі навчання науково-педагогічні працівники власним прикладом повинні демонструвати студентам доброчесну поведінку. Тож викладачі мають набуті відповідних компетентностей:

– знати про основні причини студентського академічного плагіату;

²⁰ Методичні рекомендації до написання й оформлення кваліфікаційної роботи здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Лінгвістичне забезпечення та комунікація» / уклад. : О. А. Ільченко. Харків : НА НГУ, 2021. 43 с.; Методичні рекомендації до написання і оформлення бакалаврських та магістерських робіт з української літератури: для студентів спеціальностей 035 Філологія (українська мова і література) та 014 Середня освіта (українська мова і література) / І. П. Галак, І. В. Григоренко, Л. В. Йолкіна, І. В. Савченко; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 62 с.; Методичні рекомендації щодо підготовки, оформлення та захисту бакалаврської роботи зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування» / уклад. : Н. А. Липовська, К. В. Комарова, Т. М. Тарасенко. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. 52 с.

²¹ Дітковська Л. А., Буяшенко В. В., Оніщик Ю. В. Академічні студії: навчально-методичний посібник. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2019. 36 с. URL : https://www.researchgate.net/publication/341203990_Akademichni_studii_navcalno-metodicnij_posibnik

²² Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>

- знати про уявлення здобувачів вищої освіти про академічний плагіат і про їхні освітні потреби;
- уміти планувати і проводити навчальні заходи, які ефективно допомагатимуть здобувачам вищої освіти уникати плагіату;
- знати, як складати завдання й екзаменаційні білети, щоб завдання не орієнтували здобувачів вищої освіти порушувати засади академічної доброчесності;
- уміти виявляти плагіат у текстах здобувачів вищої освіти²³.

Серед результатів навчання здобувачів вищої освіти з академічної доброчесності виділяють такі здібності:

- діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики;
- самостійно виконувати навчальні завдання;
- коректно посилатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей; усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності;
- оцінювати приклади людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності;
- давати моральну оцінку власним учинкам, зіставляти їх із моральними та професійними нормами та ін.²⁴.

У Національній академії Національної гвардії України (*далі* – НАНГУ) традиційними стали семінари й / або вебінари для здобувачів вищої освіти, присвячені просвітницькій діяльності щодо академічної доброчесності в освітньо-науковому просторі²⁵, запроваджено дисципліну «Основи наукових досліджень», зокрема в межах якої здобувачі вищої освіти формують здібності, спрямовані на дотримання засад академічної доброчесності в науковій і / або в навчальній діяльності. Курсантам і студентам пропонується пройти письмове анонімне опитування, результати якого дають змогу викладачам ЗВО вчасно реагувати на можливі порушення академічної доброчесності в освітній практиці та намічати дієві шляхи профілактики академічної недоброчесності. Цьогорічне (2022 р.) анкетування показало, що здобувачі вищої освіти НАНГУ

²³ Там само

²⁴ Там само.

²⁵ Ільченко О. А. Академічна доброчесність в освітньо-науковому просторі вищої школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / [редкол. : А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2022. Вип. 81. С. 188–192. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.81.35>. URL : <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/81/35.pdf>

чітко диференціюють факти порушення академічної доброчесності, й найбільш негативно реагують на використання або перефразування чужої праці без належного оформлення посилань (46,2% опитаних), написання роботи «на замовлення» (46,2%), видання неперевіраних фактів за достовірні (38,5%). При цьому 92,3% опитаних курсантів і студентів уперше списали під час навчання в закладі загальної середньої освіти.

До списування (пошуку готових відповідей чи зразків виконання завдання в Інтернеті або звіряння з виконанням у інших джерелах, або консультування з одногрупниками й прохання в них допомоги тощо) здобувачів вищої освіти, на їхню думку, може підштовхнути:

- 1) нерозуміння способу виконання поставленого завдання – відповіло 100% опитуваних курсантів і студентів;
- 2) наявність великої кількості завдань із різних дисциплін – 69,2%;
- 3) брак часу на виконання завдання – 46,2%;
- 4) не впевненість у новизні, оригінальності своєї відповіді – 23,1%;
- 5) лінощі – 15,4%;
- 6) викладач, який не буде ретельно перевіряти якість виконаної роботи, – 7,7%;
- 7) відсутність чітко сформованих етичних норм академічно доброчесної поведінки – 0%;
- 8) нецікавий курс і / або нецікаве завдання – 0%;
- 9) необ'єктивність оцінювання – 0%.

Тож профілактикою списування можна вважати послідовне, зрозуміле здобувачам вищої освіти формулювання завдань і помірну їхню кількість. Теоретичний курс зазвичай можна зробити цікавим, а традиційні вправи ненудними. Спокуса списати, якщо здобувач вищої освіти знає, що викладач не скрупульозно перевіряє виконані роботи, звісно, лишається, але їй все-таки піддається незначний відсоток студентів / курсантів – 7,7%.

Опитування здобувачів вищої освіти НАНГУ також дало змогу визначити причини порушення норм академічної доброчесності: найчастіше курсанти й студенти (76,9%) припускають, що це зумовлено пошуком способу полегшити процес навчання; відсутністю навиків академічного письма, зокрема знань про правила посилання на джерела (76,9%); невпевненістю в правильності своєї думки, що спонукає до звіряння її з іншими джерелами (53,8%); великою кількістю письмових робіт, що становить перешкоду самостійному добросовісному виконанню поставлених завдань

(53,8%); браком знань про академічний плагіат (30,8%); бажанням мати вищу оцінку (30,8%); нецікавими завданнями (30,8%); бездіяльністю викладача, який не акцентує увагу на фактах порушення академічної доброчесності (7,7%). Тож порушення академічної доброчесності підтримує, передусім, надмірне завантаження студентів і брак знань щодо способу виконання поставленого завдання.

Гарантією дотримання засад академічної доброчесності в процесі розробки наукових робіт здобувачами вищої освіти, як видається, є чітке, послідовне, доступне формування навичок якісного академічного письма й відведення достатньої кількості часу на підготовку відповідного виду науково-навчального завдання.

У тих навчальних дисциплінах, які передбачають виконання здобувачами вищої освіти письмових аналітичних робіт, наприклад: реферативних оглядів, критичних оглядів літератури, анотацій, наукових статей чи тез, критичних відгуків, лінгвістичних аналізів, курсових робіт тощо, варто виділити окремих час на викладання основ академічного письма й ретельне пояснення детальних вимог до передбаченої письмової роботи студентами. У НАНГУ на гуманітарному факультеті цю місію взяла на себе дисципліна «Основи наукових досліджень». У «Методичних рекомендаціях для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності» також радять спиратися на такі засади й застосовувати такі інструменти:

- пояснювати пов'язані із письмовим завданням вимоги, а також сутність, особливості та причини неприпустимості академічного плагіату якомога раніше, на початку вивчення кожної дисципліни;

- пояснювати здобувачам вищої освіти цінність набуття нових знань, академічні норми, яких необхідно дотримуватися, що таке академічна доброчесність, які її цінності, як студенти своїми діями можуть долучитися до її розбудови;

- надавати студентам зрозумілу інформацію про правила академічного письма;

- прописувати у програмі курсу політику щодо академічного плагіату;

- формулювати завдання в такий спосіб, щоб їх не можна було сплагіатити;

- переконуватися, що вимоги до завдання і критерії його оцінювання було пояснено належним чином: обсяг, стиль цитування, допустима кількість цитат, правила оформлення та ін.;

- розробляти нестандартні, творчі завдання, оновлювати їх щорічно;
- давати здобувачам вищої освіти приклади готових робіт;
- обговорювати зі студентами приклади якісного й неякісного академічного письма;
- упродовж роботи студента над текстом проводити щонайменше одну проміжну перевірку чорнового варіанту письмової роботи, надавати відгук і рекомендації до тексту або структурувати виконання роботи в часі із проміжними перевірками кожного етапу її підготовки;
- здобувачі вищої освіти можуть рецензувати роботи один одного, але для цього їм треба надавати критерії оцінки²⁶ або розробляти їх разом зі студентами.

Ці рекомендації з успіхом реалізуються в НАНГУ. Очевидно, цим і зумовлено те, що довіру результатам перевірки наукової праці на унікальність / плагіат курсанти й студенти висловлюють технічним засобам і компетентному фахівцеві (46,2% опитаних), лише компетентному фахівцеві вірить 46,2% опитаних і тільки технічній перевірці, що здійснюється за допомогою відповідних програм і серверів, – 7,7%.

Мінімальний відсоток унікальності кваліфікаційної наукової роботи, на думку здобувачів вищої освіти НАНГУ, варіюється від 50% (23,1% відповідей) до 60% (53,8% відповідей); 23,1% опитаних курсантів і студентів – вважає, що відсоток унікальності має зрости до 75%.

Отже, курсанти й студенти довіряють перевірку своїх наукових робіт викладачеві й не покладаються лише на технічний аналіз, вважаючи його допоміжним (первинним) засобом підрахунку відсотка унікальності.

Дієвими засобами профілактики академічної недоброчесності здобувачі вищої освіти НАНГУ вважають:

- 1) цікаві творчі завдання (61,5% відповідей);
- 2) завдання із зрозумілими критеріями оцінювання й чіткими інструкціями до його виконання (61,5%);
- 3) роз'яснення правил дотримання культури академічної доброчесності (53,8%);
- 4) ознайомлення з особливостями академічного письма (46,2%);

²⁶ Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>

5) помірну кількість письмових робіт (передусім ідеться про праці великого обсягу – реферати, переклади, науково-дослідні праці й т. ін.) (38,5%);

6) перевірка всіх письмових робіт на наявність плагіату (23,1%);

7) не толерантне ставлення до порушень академічної доброчесності (7,7%).

Тож курсанти та студенти НАНГУ мотивовані вчитися, їм цікаві креативні нетрадиційні вправи, які вимагають від них нестандартного рішення, розвитку критичного мислення, – вони відкриті до формування нових знань і навичок. Чіткі, зрозумілі «правила гри» вони радо приймають і охоче втягуються в процес пошуку оригінального, сміливого рішення для виконання нешаблонного завдання.

Здобувачі вищої освіти НАНГУ дієвими вважають такі санкції в боротбі з академічною недоброчесністю:

1) повернення роботи на доопрацювання (69,2%);

2) повторне виконання завдання (38,5%);

3) позбавлення стипендії / премії (7,7%);

4) відрахування із ЗВО (0%).

Тож жорсткі способи покарання здобувачів вищої освіти, на їхню думку, за академічний обман не надто результативні. Як видається, дієвими будуть засоби, що пояснюють правила дотримання академічної доброчесності – спонукають вчитися й удосконалювати свої навички.

Отже, запорукою дотримання доброчесних засад у навчанні є:

1) зрозумілі та чіткі «правила гри»;

2) помірні обсяги завдань;

3) творчі проекти, які би викликали задоволення й цікавість у студентів і курсантів, демонстрували їм їхній «приріст», прогрес у вивченні матеріалу / дисципліни, а отже, формуванні відповідних компетентностей і програмних результатів.

У цьому разі впровадження педагогічних інновацій у навчальний континуум здобувачів вищої освіти стає дієвим способом у процесі ствердження доброчесних засад і профілактики їх порушень.

3. Методичні інновації в забезпеченні академічної доброчесності

Запорукою того, що здобувачі вищої освіти не захочуть порушувати академічну доброчесність, є мотивування створювати нове й цікаве, а головне – своє. Вагомості в такому разі набувають саме знання, а не оцінка. «Правила гри» в навчальній діяльності варто формулювати в діалогічній єдності викладача й студентів. «Клімат»

турботи, атмосфера доброзичливості в аудиторії під час очного чи дистанційного навчання – гарантія дотримання принципів академічної доброчесності.

Активні методи навчання, які змушують здобувачів вищої освіти генерувати свої думки, захищати свої ідеї, викликають позитив, мотивуючи до чесного навчання. Творчі проєкти спричиняють невдоволення роботою у студента чи курсанта, якщо вона гірша за те, на що здобувач вищої освіти насправді здатен. Це саме ті методичні підходи, які, як видається, варто брати до уваги в пошуку ефективних способів становлення й підтримки доброчесного навчання.

Мотивувати здобувачів вищої освіти до того, щоби вони не толерували порушення постулатів академічної доброчесності, усвідомили її етичні принципи, не нав'язуючи готові правила й не «засушуючи» виклад цитатами з відповідних нормативних документів, авторка цієї розвідки пропонує в дискусійній формі, див. вправу 1. Цією вправою можна почати вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень», що викладається для курсантів і студентів НАНГУ.

Вправа 1. *Перемалуйте картину. (Викладач може запропонувати студентам застосувати різні техніки малювання, наприклад, малювання розчинною кавою чи піском)*

Рис. 1. Приклад картини

Джерело: <https://dovidka.biz.ua/wp-content/uploads/2014/02/katerina.jpg>

Дайте відповіді на запитання:

- Чи схожий Ваш малюнок на оригінал?
- Що свого Ви привнесли в зображення? А що залишилося від авторського бачення?
- Чого не вистачає на Вашому малюнку? *(Викладач хід дискусії має повернути до того, що відсутній підпис автора картини).*
- Хто автор того малюнка, який Ви замалювали?
- Чи можете Ви на цьому витворі поставити свій підпис?
- Як коректно вказати авторство?

Завдання, в яких курсанти можуть проявити себе, реалізувати творчий потенціал, застосувати критичне мислення, усвідомити власну значущість у колективі, викликають зацікавлення й демонструють результат опрацювання теми заняття «Форми колективного обговорення професійних проблем», яка вивчається в межах курсу «Комунікативний аспект діяльності військового командира» на командно-штабному факультеті й «Комунікативний аспект діяльності офіцера» на гуманітарному факультеті НАНГУ. Приклади таких завдань – вправи 2, 3 і 4. Вправу 5 викладач може дати на наступному занятті за темою «Колективна ділова комунікація», вивчення якої передбачено тими ж самими дисциплінами.

Вправа 2. Ділову гру «Дискусія» за темою: «Навчання й обмін досвідом роботи щодо зміцнення військової дисципліни» проводять командир групи й командири взводів як запрошені фахівці.

Вправа 3. Ділова гра «Мозковий штурм» за темою: «Як провести огляд і конкурс на краще виконання стройової пісні».

Вправа 4. Проведіть нараду (оберіть голову, упорядкуйте порядок денний, доберіть інформацію відповідно до питань порядку денного, визначте коло запрошених фахівців, обговоріть відповідні питання, прийміть рішення шляхом голосування, доведіть рішення до виконавців) за темою: «Організація участі особового складу у художній самодіяльності».

Розробіть рекомендації щодо проведення ефективних нарад.

Вправа 5. Проведіть збори колективу (своїєї групи) за темою «Підбиття підсумків навчально-виховного процесу та стану військової дисципліни групи» із розподілом ролей: оберіть голову й доповідачів, визначте порядок денний.

В умовах змішаного чи дистанційного навчання ефективним стає «перевернутий клас» як альтернатива традиційним вступним лекціям з певної теми чи на початку вивчення модуля. Наприклад, курс «Основи наукових досліджень», що викладається кафедрою філології, перекладу та стратегічних комунікацій на гуманітарному факультеті НАНГУ, як одне із завдань передбачає проведення дискурсивного аналізу тексту – на початку заняття пропонуємо вправу 6. Елементи новинної грамотності інтегруємо в дисципліну «Комунікативний аспект діяльності військового командира», що викладається на командно-штабному факультеті НАНГУ, за допомогою вправ 7, 8, 9, 10. Тож вправи 6, 7, 8, 9, 10 цілком придатні для самостійної роботи курсантів і представлення їхніх результатів у групових чатах чи в освітніх віртуальних середовищах.

Вправа 6. Встановіть відповідність між типом контенту і його метою. (В умовах дистанційного навчання цю частину вправи доречно трансформувати в формат інтерактивного аркуша).

Тип контенту	Мета
1. Новина	1. Мета контенту – підштовхнути Вас купити продукт; у тексті багато емоційних слів, привабливе гасло, яскраві кольори.
2. Судження (коментар / колонка)	2. Мета – через позитивну ініціативу підвищити лояльність до бренду. Відсутні заклики купувати продукт, споживачам пропонують зробити корисну справу. Але через таку дію у споживачів формується образ бренду як такого, який піклується про щось / когось. А це – вплив, формування певного ставлення споживачів до бренду.
3. Реклама	3. Це суб'єктивна емоційна думка автора, якою він ділиться з приводу того, що є новиною. У тексті міститься багато суджень. Мета – переконати в чомусь, вплинути на громадську думку.
4. Соціальна реклама	4. Контент містить прямі заклики до дії, має на меті насаджувати відповідні переконання.
5. PR	5. У тексті наводяться факти, його мета – інформування.
6. Пропаганда	6. Мета – вплинути на поведінку, мотивувати реципієнтів; ширення контенту не приносить прибутку, а спрямоване на соціальні зміни.

Ключ: 1 – 5, 2 – 3, 3 – 1, 4 – 6, 5 – 2, 6 – 4.

Визначте тип контенту за запропонованими прикладами, давши відповіді та такі запитання:

1. Що у Вашому прикладі – факти чи судження?
2. З якою метою було створено цей контент?

3. Які емоції він у Вас викликає?
4. Які можуть бути наслідки поширення цього контенту?

Приклади контенту для аналізу:

1. *Кількість загиблих унаслідок ракетного обстрілу Миколаєва зросла до 9, постраждали 28 людей.* URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/819147.html>;

2. *Путін був готовий іти далі на Європу, але його зупинила Україна – високопоставлений європейський урядовець.* URL: <https://interfax.com.ua/news/political/819154.html>;

3. *Кока кола – святкуймо разом – Новорічна реклама.* URL: <https://youtu.be/NnLC8evpkRA>;

4. *1 погляд у телефон за кермом.* URL: <https://youtu.be/Yx09VTWZo3M>;

5. *Пропаганда здорового способу життя.* URL: <https://images.app.goo.gl/9GwizsoB8RWoybLS7>;

6. *Крапля до краплі.* URL: https://youtu.be/_66KOxCIH1A.

Ключ: 1 – новина, 2 – коментар, 3 – реклама, 4 – соціальна реклама, 5 – пропаганда, 6 – PR.

Поясніть, обґрунтуйте свою думку.

Вправа 7. Напишіть новину звичайну та розширену, вибудовуючи її за стандартною схемою:

- заголовок,
- підводка, або лід,
- відповідь на п'ять / шість запитань (На відміну від розширеної новини, новина звичайна може не містити відповіді на питання «чому?»),
- цитата, яка підкріплює заголовок або лід.

Питання, на які має відповідати новина					
1	2	3	4	5	6
<i>Хто?</i>	<i>Що?</i>	<i>Коли?</i>	<i>Де?</i>	<i>Чому?</i>	<i>Як?</i>

Новина має стосуватися події, у якій Ви брали участь: професійна практика / спортивні змагання / заняття з використанням нетрадиційної форми навчання та ін.

Дайте відповіді на запитання:

- Яка оптимальна кількість слів у заголовку?
- Із чого Ви починали писати новину? З тексту чи заголовку?
- Сформулюйте основні граматичні правила написання новин.
- Чому структура новини має вибудовуватися за правилом «перевернутої піраміди», коли новинар повідомляє про найважливіше (фундамент піраміди) на початку, а потім – про деталі (вершина піраміди)?

Вправа 8. Підготуйте анонс тижневого випуску новин за такими рубриками:

- Новини Національної академії Національної гвардії України;
- Новини групи;
- Новини факультету;
- Новини Національної гвардії України.

Встановіть черговість розміщення рубрик та висвітлення подій. Поміркуйте, які новини можна віднести до міжнародних, регіональних, національних, а які до локальних. Як Ви розмежували новини за тематичним критерієм: які новини вважаєте загальними, а які нішовими або спеціалізованими. Як територіальна й тематична ознаки вплинули на черговість анонсування новин?

Вправа 9. Підготуйте індивідуальний проєкт «Новини тижня», який можна буде розмістити:

- 1) на сайті Національної гвардії України;
- 2) на сайті Національної академії Національної гвардії України;
- 3) на сторінці соціальних мереж Національної гвардії України;
- 4) на сторінці соціальних мереж Національної академії Національної гвардії України;
- 5) на YouTube-каналі Національної гвардії України / Національної академії Національної гвардії України.

Вправа 10. I (індивідуальне завдання). Ознайомтеся зі статтею (оберіть одну із запропонованого нижче переліку покликань), дайте відповіді на питання, заповнивши таблицю / інтерактивний аркуш. Визначте основні новинні стандарти, скориставшись, за потреби, довідкою. Як співвідносяться питання таблиці з новинними стандартами, перерахованими в довідці?

Перелік покликань на медіастатті (за варіантами):

- 1) <https://www.pravda.com.ua/news/2020/12/26/7278261/>
- 2) https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2210962-u-kyievi-avtomobil-z-nardepom-savcenko-zbiv-zinku.html?utm_source=gravitec&utm_medium=Referral
- 3) <https://www.pravda.com.ua/news/2020/12/25/7278179/>
- 4) <https://www.radiosvoboda.org/a/rosiya-zadiyue-armiyu-krym-kovid-okupatsiya/31017075.html>
- 5) <https://www.rbc.ua/ukr/news/vsu-tselyy-den-rabotayut-okkupantam-hersonskoy-1661882468.html>
- 6) <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4511351-sotsmerezhi-pyshut-pro-vybukhy-bilia-antonivskoho-mosta>
- 7) https://zaxid.net/27_richnogo_perepravnika_uhilyantiv_z_bukovini_oshtrafuvali_na_102_tis_grn_n1548894

8) https://24tv.ua/yes-prizupinit-sproshhenu-vidachu-viz-rosiyanam-povnoyi-zaboroni_n2148016

9) https://24tv.ua/vtecha-yevgena-balitskogo-mer-melitopolya-rozpoviv-pro-likvidatsiyu_n2147986

10) <https://nv.ua/ukr/lifestyle/blogerka-programistka-stvorila-shtuchniy-intelekt-shchob-vidstezhuvati-pohodi-svogo-kota-do-tualetu-50266890.html>

Питання	Так	Ні
У статті зібрано думки всіх сторін конфлікту чи важливих осіб.		
Інформація подана в найближчому випуску теле- чи радіоновин, номері газети / журналу, максимально швидко в онлайн-медіа.		
У статті йдеться про те, звідки, з яких джерел надійшла інформація і чи компетентними є ці джерела.		
Кожен поданий факт відповідає реальності; цитування / переказ думок передається дослівно.		
Відсутні оцінки й висновки журналіста (ведучого чи репортера), кожна суб'єктивна думка чітко позначена.		
Наявність ключових даних про подію, тобто з новини зрозуміло, <i>що, коли, де, як і чому</i> сталося, <i>хто</i> до цього причетний.		

Довідка: баланс думок, оперативність, достовірність, точність, відокремлення фактів від коментарів, повнота.

Джерело довідки: <https://cutt.ly/Kh84wKv>

II (групова робота). Дайте відповіді на запитання:

– Які новинні стандарти порушено в запропонованому Вам матеріалі?

– Як Ви виявили факт порушення новинного стандарту?

– Порівняйте результати свого аналізу (заповнену таблицю) з результатами одногрупників. Зробіть висновок-припущення: які новинні стандарти порушуються частіше. Чому?

– Які новинні стандарти необхідно порушувати в умовах воєнного стану?

– Доберіть приклад медіаматеріалу, де порушено новинні стандарти. Які стандарти порушено у Вашому медіаприкладі? З якою метою їх порушено? Чим виправдане порушення? Які би наслідки були, якби новинар не порушив ці стандарти?

Наприкінці вивчення дисципліни «Основи теорії мовної комунікації», що викладається кафедрою філології, перекладу та стратегічних комунікацій, студенти гуманітарного факультету НАНГУ готують і репрезентують індивідуальні фінальні проекти (див.: табл. 1): пишуть дописи, знімають відео або фото, створюють медіапрезентації, меседжі та медіамеседжі, приміряючи на себе різні медіаролі: зірки медіа, блогера, влогера, інтерв'юера чи інтерв'ююваного, репортера, підписника, фоловера, проплаченого коментатора, хейтера, хайпера. Пропонований проєкт можна використати і як окреме самостійне завдання. Така форма підсумкового контролю дає змогу створити комфортне конструктивно-критичне середовище, близьке до реальних умов молодіжного медіапростору²⁷.

Таблиця 1

Фінальний проєкт

ОСНОВИ ТЕОРІЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	ФІНАЛЬНИЙ ПРОЄКТ
1. СТВОРИТИ МЕСЕДЖ ЗА ТЕМОЮ: «КОНФЛІКТНА ПОВЕДІНКА В МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЯК КРИМІНОГЕННИЙ ФАКТОР»	5. Створити допис у соціальних мережах, присвячений конфлікту та способам його вирішення
2. СТВОРИТИ КОНТЕНТ (ВІДЕО / ПРЕЗЕНТАЦІЮ) ЗА ТЕМОЮ: «НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ СПІЛКУВАННЯ В ПРИЗМІ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ»	6. Створити медіапрезентацію на тему: «Міжнародний дисонанс чи консонанс?». Розробіть правила запрошення перекладачів для участі в ділових переговорах між українцями і французами / німцями / американцями
3. СТВОРИТИ ДОПИС ДЛЯ СВОЇХ ПІДПИСНИКІВ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ, ПРИСВЯЧЕНИЙ МІЖКУЛЬТУРНИЙ КОМУНІКАЦІЇ	7. Створити медіамеседж для підлітків та їхніх батьків, присвячений медіаграмотності
4. УПОРЯДКУВАТИ ПАМ'ЯТКУ ГІДА-ПЕРЕКЛАДАЧА ДЛЯ ПОШИРЕННЯ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	8. Створити медіапрезентацію на тему: «Міжособистісний конфлікт на сторінках художньої літератури»

Репрезентація фінального проєкту передбачає представлення його в груповому чаті студентом-автором, який створював обраний ним варіант проєкту, а одногрупники, які не задіяні в розробці саме

²⁷ Ільченко О. А. Медіаграмотність у суспільно-гуманітарному циклі дисциплін освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти. *Pedagogical and psychological sciences: regularities and development trends* : Collective monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2020. P. 115. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-023-0-7>. URL : <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/94>

цього варіанту, виступають у різних медіаролях – підписника, фоловера, проплаченого коментатора, хейтера, хайпера. Так по черзі кожен студент представить своє «дітище» й отримає фідбек від одногрупників і, за виняткової потреби, від викладача.

ВИСНОВКИ

Академічна доброчесність – важливий фактор успішності розвитку ЗВО, їхніх науково-педагогічних працівників, наукових і педагогічних працівників, а також випускників. На її постулатах ґрунтується довіра колег, роботодавців, замовників освітніх і наукових послуг, спонсорів, грантодавців, інших партнерів, зокрема міжнародних, необхідна для належного ресурсного забезпечення якісної вищої освіти і наукових досліджень. Наявність відповідних ресурсів дає змогу залучати конкурентоспроможних здобувачів вищої освіти, викладачів і науковців, які формують репутацію ЗВО, брати участь у цікавих і престижних освітніх, наукових та інших проектах, отримувати важливі для науки і дослідницької практики результати розвідок, а також підвищує зацікавленість донорів у підтримці ЗВО, його співробітників і здобувачів вищої освіти. Таким чином, формується позитивний зворотний зв'язок, який зміцнює репутацію ЗВО, його працівників і студентів / курсантів та сприяє стійкому розвитку і конкурентоспроможності ЗВО.

Для здобувачів вищої освіти академічна доброчесність важлива не тільки тому, що її порушення можуть мати негативні наслідки – санкції – у вигляді відрахування, незадовільних оцінок поточного та підсумкового контролю, втрати стипендії / премії та ін. Не менш важливим є те, що дотримання ЗВО, його студентами / курсантами та науково-педагогічними працівниками принципів академічної доброчесності створює довіру до результатів навчання і підвищує успішність випускників у подальшій кар'єрі, їхнього працевлаштування та рівень професійного життя. Погана репутація не тільки самого здобувача вищої освіти, але і ЗВО є суттєвою перешкодою для академічної мобільності й отримання перспективної роботи після завершення навчання. Для викладача чи науковця дотримання ЗВО, його працівниками та студентами / курсантами принципів академічної доброчесності підвищує можливість отримання наукових грантів, замовлень на виконання прикладних досліджень, залучення їх як консультантів, експертів тощо. Вона сприяє академічній мобільності і можливості перспективного працевлаштування.

У цілому це дослідження продемонструвало, що здобувачі вищої освіти мотивовані вчитися, зацікавлені в якісному результаті свого навчання, готові до нових звершень, до формування нових професійних навиків. Їм цікаві творчі завдання, які вимагають від молодих розумів креативного, прогресивного рішення, розвитку критичного мислення.

Курсанти й студенти НАНГУ чітко усвідомлюють, які факти є порушенням академічної доброчесності. Вони не ставлять за мету плагіювати, списувати, фабрикувати, фальсифікувати, обманювати й т. д. Як видасться, порушення академічної доброчесності можуть траплятися через незнання правил якісного академічного письма, невміння коректно оформити посилання на використане джерело й т. ін., тобто йдеться про неусвідомлений плагіат. Дієвою санкцією за порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти вважають повернення роботи на переробку, що, очевидно, передбачає доступне роз'яснення правил коректного, якісного виконання завдання, зокрема письмового.

Надмірне завантаження здобувачів вищої освіти може підштовхнути їх до обману, але не становить серйозної значущості у вирішенні цієї проблеми. Нечіткі формулювання завдань, критерії оцінки також можуть змусити курсантів і студентів звиряти свої думки в інших джерелах. Тож науково-педагогічні працівники мають збалансовувати навантаження здобувачів вищої освіти й формулювати зрозумілі для них критерії оцінювання.

Перспективними у боротьбі й профілактиці академічної недоброчесності авторка цієї розвідки вважає педагогічні інновації: активні методи навчання й творчі проєкти, які підтримують «клімат» турботи, доброзичливу атмосферу, відкритість до здорової конструктивної критики під час навчання очно чи дистанційно, а також зрозумілі «правила гри», варіація завдань, помірні обсяги завдань (особливо письмових).

АНОТАЦІЯ

Академічна доброчесність набула статусу важливої складової у формуванні й підтримці репутаційного іміджу ЗВО, а також його наукових, науково-педагогічних працівників і студентів / випускників в інтерпретації колег, роботодавців, замовників освітніх і наукових послуг, спонсорів, грантодавців, інших партнерів, зокрема міжнародних.

Ця розвідка присвячена опису інституційного забезпечення академічної доброчесності; виявленню фактів і визначенню причин

її порушення в освітньо-науковому просторі НАНГУ з метою намітити шляхи профілактики й усунення таких недотримань; розробці педагогічних інновацій, спрямованих на ствердження й підтримку постулатів академічної доброчесності в ЗВО.

Результати цього дослідження ґрунтуються на вивченні законодавчих документів щодо контролювання порушень академічної доброчесності; на відповідях опитаних курсантів і студентів НАНГУ під час проведення семінарів і / або вебінарів, присвячених просвітницькій діяльності щодо академічної доброчесності.

Аналітичне опрацювання анкет здобувачів вищої освіти дає змогу зробити відповідні висновки. Курсанти й студенти НАНГУ мотивовані до навчання, зацікавлені в результаті свого навчання, готові до формування нових професійних навиків. Їм цікаві творчі завдання, які вимагають від них нестандартного рішення, розвитку критичного мислення.

Як перспективні заходи у боротьбі й профілактиці академічної недоброчесності з боку здобувачів вищої освіти у цій роботі запропоновано педагогічні інновації (активні методи навчання й творчі проекти), зрозумілі «правила гри», варіація завдань і їхні помірні обсяги.

ЛІТЕРАТУРА

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с. URL : http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/monografii/Monografiya_young_scientist.pdf

2. Вергун А. Р., Ягело С. П. Антиплагіатна експертиза: програмне забезпечення, заходи та імплементація принципів академічної доброчесності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя : КПУ, 2021. Вип. 76. С. 89–94. Т. 1. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-1.16>. URL : http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/76/part_1/18.pdf

3. Дітковська Л. А., Буяшенко В. В., Оніщик Ю. В. Академічні студії: навчально-методичний посібник. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2019. 36 с. URL : https://www.researchgate.net/publication/341203990_Akademichni_studii_navcalno-metodicnij_posibnik

4. Закон України «Про освіту». Стаття 42. «Академічна доброчесність» (редакція від 21.11.2021). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2145-19#n613>

5. Закон України «Про вищу освіту» (редакція від 01.01.2022). URL : <http://surl.li/bkxeu>

6. Зінченко В. Академічна доброчесність як основа сучасного процесу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 31, том 3, 2020. С. 198–205. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/31.214118>. URL : http://www.aphn-journal.in.ua/archive/31_2020/part_3/33.pdf

7. Ільницька О. М., Ярмошук І. Р., Попович З. Б., Кінаш І. О. Імплементация академічної доброчесності на кафедрі стоматології післядипломної освіти ІФНМУ. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол. : А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2022. Вип. 82. С. 184–189. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.82.33>. URL : <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/82/33.pdf>*

8. Ільченко О. А. Академічна доброчесність в освітньо-науковому просторі вищої школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол. : А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2022. Вип. 81. С. 188–192. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.81.35>. URL : <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/81/35.pdf>*

9. Ільченко О. А. Академічна доброчесність в освітньому просторі здобувачів вищої освіти. *Актуальні питання сучасних педагогічних та психологічних наук : Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (18–19 лютого 2022 р., м. Одеса)*. Одеса : ГО «Південна фундація педагогіки», 2022. С. 62–65.

10. Ільченко О. А. Медіаграмотність у суспільно-гуманітарному циклі дисциплін освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти. *Pedagogical and psychological sciences: regularities and development trends : Collective monograph*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2020. P. 104–118. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-023-0-7>. URL : <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/94>

11. Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти Academic IQ. URL : <https://naqa.gov.ua/2020>

12. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL :

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>

13. Методичні рекомендації до написання і оформлення бакалаврських та магістерських робіт з української літератури: для студентів спеціальностей 035 Філологія (українська мова і література) та 014 Середня освіта (українська мова і література) / І. П. Галак, І. В. Григоренко, Л. В. Йолкіна, І. В. Савченко; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 62 с.

14. Методичні рекомендації до написання й оформлення кваліфікаційної роботи здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Лінгвістичне забезпечення та комунікація» / уклад.: О. А. Ільченко. Харків: НА НГУ, 2021. 43 с.

15. Методичні рекомендації щодо підготовки, оформлення та захисту бакалаврської роботи зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування» / уклад.: Н. А. Липовська, К. В. Комарова, Т. М. Тарасенко. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2019. 52 с.

16. Про Проект – Saiur. URL : <http://www.saiur.org.ua/pro-proekt>

17. Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти (лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>

Information about the author:

Ichenko Olena Anatoliivna,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department of Philology, Translation
and Strategic Communication

National Academy of the National Guard of Ukraine
3, Maydan Zakhysnykiv Ukrayiny, Kharkiv, 61001, Ukraine